

ДО
ПЛЕНУМА НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
VCC 0325	23-05-2019

ДОКЛАД

от Анелия Чомакова, главен експерт
в дирекция „Информационни технологии и съдебна статистика“ в АВСС

ОТНОСНО: участие в заседание на Работна група по гражданскоправни въпроси (формат “Регламент за връчването на документи“ и „Регламент за събирането на доказателства“), проведено на 10 май 2019 г. в гр. Брюксел, Белгия

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

С решение на Пленума на ВСС по т. 48 от Протокол № 11/09.05.2019 г., бях командирована за участие в заседание на Работна група по гражданскоправни въпроси (формат “Регламент за връчването на документи“ и „Регламент за събирането на доказателства“). Срещата се състоя на 10 май 2019 г. в гр. Брюксел, Белгия. Участваха представители на ГД „Правосъдие“ при Европейската комисия и представители на държавите-членки на ЕС.

Срещата премина при следния дневен ред (док. СМ 2759/2019):

1. Приемане на дневният ред.

2. Дигитализация на съдебното сътрудничество в контекста на:

а) Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (връчване на документи);

б) Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно

сътрудничеството между съдилищата на държавите-членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела

По време на заседанието беше представен документ *WK 5448/2019 INIT*, изготвен от Европейската комисия. Той е изготвен от службите на Комисията с цел да предостави допълнителни разяснения по отношение на предложената задължителна електронна децентрализирана информационна система, в контекста на предложенията на Комисията за преразглеждане на Регламент (ЕО) № 1393/2007 от 13 ноември 2007 г. относно връчване на документи и Регламент (ЕО) № 1206/2001 относно събирането на доказателства по граждански или търговски дела.

Предложенията на Комисията за преразглеждане на двата регламента изискват създаването на задължителна електронна децентрализирана информационна система. Във връзка с това те отразяват принципа „цифрово по подразбиране“ (превръщане на законодателните инициативи в съответствие с цифровата ера), както и общите принципи, изложени в стратегията на Съвета за електронно правосъдие (2014-2018 г.).

Предпочитанието за децентрализирана система се основава на целта за зачитане на инвестициите в националните ИТ системи и решения, доколкото се касае за трансгранични комуникации и обмен на данни. Децентрализираният подход би ограничил въздействието върху националните ИТ решения, като вместо това осигури допълнителен слой за оперативна съвместимост, като по този начин позволява по-нататъшна интеграция със съществуващите или бъдещите национални ИТ решения.

Въпреки че в предложенията не се посочва изрично име на софтуерно решение, Комисията смята, че най-подходящата ИТ система за тези два регламента би била e-CODEX. Системата e-CODEX е резултат от почти 10-годишна работа на консорциум от държави-членки, постигнат с финансова подкрепа от ЕС. Той представлява сигурен, оперативно съвместим и базиран на стандарти набор от софтуерни компоненти, които позволяват трансграничен обмен на информация и данни в областта на правосъдието. В приложения документ (*WK 5448/2019 INIT*) са описани компонентите на e-CODEX.

В контекста на „Регламент за връчването на документи“ и „Регламент за събирането на доказателства“, националните бек-енд системи са системите, използвани за изпращане, получаване и отговаряне на искания, изпратени от други органи на държавите-членки.

Най-простият и най-евтин вариант би включвал функционирането на единна централна национална система, към която биха имали достъп всички упълномощени и оторизирани потребители.

Няколко делегации са се допитали дали може да бъде разработено и предоставено от Комисията референтно решение за прилагане, както в случая с електронната система за обмен на електронни доказателства по наказателни дела. Подобно решение би било полезно за държавите-членки, в които

понастоящем не съществуват информационни системи за поддръжка на електронните работни процеси на процедурите на връчването на документи и събирането на доказателства. Разработването на единно унифицирано софтуерно решение също би могло да намали разходите като цяло, тъй като това би предотвратило дублирането на разработването на подобни софтуерни решения между държавите-членки, както и присъщите сложности за осигуряване на съвместимост между различните национални приложения.

В дискутираното предложение на Комисията са представени разчети на разходите (индикативни средни стойности). Действителните разходи ще зависят от редица фактори - например дали вече съществува свързаност с e-Кодекс и национална (и) система (и), разходи за труд, национални изисквания, нужди, свързани с интеграция с други национални ИТ решения, обществени поръчки, поради това е трудно да се дадат точни разчети на разходите, без да се извършва подробен анализ на специфичния национален контекст на всяка държава-членка. Някои от представителите на държавите членки изнесоха информация относно национално проучване за бъдещите разходи за изграждане и поддръжка на подобна система, които драстично се различават от примерните стойности на Комисията.

Бяха обсъдени позициите на държавите членки на ЕС относно изготвения документ и по-конкретно има ли нужда от дигитализация в контекста на двата регламента, както и дали тя да бъде задължителна.

Мнозинството от представителите на държавите членки предпочитат бъдещата система да бъде децентрализирана. За част от тях задължителния характер на цифровизацията в контекста на двата регламента е притеснителен, тъй като това е свързано с финансови разходи, които за момента не могат да се предвидят. Представителите им настояха, ако цифровизацията стане задължителна да бъде предоставен достатъчно дълъг преходен период.

По предварителна информация от Румънското председателство, темата за цифровизацията в контекста на Регламент (ЕО) № 1393/2007 и Регламент (ЕО) №1206/2001 ще се обсъжда и от министрите на правосъдието в рамките на Съвета на ЕС „Правосъдие и вътрешни работи“ през м. юни 2019 г.

Съществуващите в момента информационни системи за обработка на дела в Република България не поддържат електронен обмен по връчването на документи (Регламент (ЕО) № 1393/2007) и по събирането на доказателства по граждански или търговски дела (Регламент (ЕО) № 1206/2001).

Висшият съдебен съвет изпълнява проект, в рамките на който се разработва Единна информационна система на съдилищата (ЕИСС). С внедряването ѝ във всички съдилища (с изключение на административните) ще се даде възможност за управление на делата по електронен път. Разработката на Единната информационна система на съдилищата трябва да приключи през месец декември 2019 г., а самото ѝ внедряване – през месец април 2020 г.

В случай, че цифровизацията за двата регламента стане задължителна, оптимален вариант би бил Единната информационна система на съдилищата да осъществява електронния обмен по двата регламента чрез използването на е-Кодекс. За целта трябва да се предвиди доработка на ЕИСС и инсталиране на точка на е-Кодекс.

Ако цифровизацията стане задължителна преди внедряването на ЕИСС, вариант за Република България би бил използването на разработено и предоставено от Комисията референтно решение, като отново трябва да се предвиди и инсталиране на точка на е-Кодекс.

В предоставения от Комисията документ (*WK 5448/2019 INIT*) ANNEX II е направена оценка на усилията, необходими от държавите членки за инсталирането и настройката на е-Кодекс точка. За целта ще бъде необходим технически екип (ИТ експерти), състоящ се най-малко от 2-4 национални представители, които да бъдат обучени, да инсталират, настроят и поддържат необходимия софтуер и хардуер за националната е-Кодекс точка. Следва да се отбележи, че към момента ВСС не разполага със свободен наличен ресурс от ИТ експерти.

Приложение:

Документ на ЕК WK 5448/2019 INIT (Работен документ. Да не се публикува)

22.05.2019 г.